

*Ю.М. Луцик,
к.пед.н., доцент,
Сумський національний аграрний університет*

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИК МЕДІАГРАМОТНОСТІ ЄС У КОНТЕКСТІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

В умовах неспровокованої агресії росії проти України знаряддями війни виступає не тільки зброя, але й інформація в медіа й соціальних мережах. Через пропаганду, дезінформацію, викривлення фактів, ІПСО в ЗМІ ворог прагне поляризувати громадську думку, поширювати мову ворожнечі тощо. Розповсюдженість і доступність сучасних засобів комунікації роблять кожного члена суспільства потенційною мішенню для подібного впливу. Ці виклики актуалізують проблему розвитку навичок медіаграмотності й критичного мислення у населення. Отже, мета нашої доповіді – коротко висвітлити способи впровадження європейських практик медіаграмотності в іншомовну підготовку.

Бути медіаграмотним у сучасному інформаційно-комунікаційному суспільстві означає не просто мати доступ до медіаресурсів, а й уміти застосовувати широкий спектр практик для оцінки їхнього змісту, критично осмислювати й протидіяти будь-якому негативному впливу недиференційованої, хибної чи неправдивої інформації особливо в умовах гібридної війни.

Наразі Сумський національний аграрний університет за сприяння Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури (ЕАСЕА) у контексті проєкту Еразмус+ Модуль Жан Моне «Екстраполяція стратегій ЄС для підвищення медіаграмотності студентів у вищій освіті України» долучається до заходів з розвитку критичного мислення та навичок медіаграмотності у населення.

В університеті укладений і проходить апробацію навчальний курс «Основні практики медіаграмотності ЄС для формування критичного мислення студентів у контексті навчання іноземної мови» (Білоцерковець, Фоменко, Луцик, 2023), який сприятиме розповсюдженню знань про медіапростір ЄС, провідні практики медіаграмотності для підтримки демократичного суспільства та досягнення особистого успіху. Крім того, розробляється відповідний

електронний ресурс в системі MOODLE як інтерактивний майданчик для поширення актуальних знань та формування навичок критичного мислення, створення медіа середовища, спілкування й зворотнього зв'язку між учасниками навчального процесу.

При укладанні програми автори орієнтувалися на досвід Європейського союзу й розуміння медіаграмотності «як загального концепту, що включає в себе всі технічні, когнітивні, соціальні, громадянські, етичні та творчі здібності, які дозволяють громадянину отримувати доступ до інформації та медіа та ефективно використовувати їх, а також безпечно та відповідально створювати та ділитися медіаконтентом через різні платформи» (Council conclusions on media literacy in an ever-changing world, 2020).

Особливістю програми при визначенні результатів навчання є, з одного боку, орієнтація на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR), а з іншого, інтеграція низки важливих європейських документів у галузі медіаграмотності, зокрема «Рамки цифрових компетенцій для громадян» (Vuorikari et al., 2022).

Провідними завданнями курсу є забезпечення студентів теоретичними знаннями й практичними навичками для активної й безпечної взаємодії з сучасним медіа середовищем й розвитку критичного мислення в умовах негативного впливу війни, залучення студентів до європейського дискурсу з медіаграмотності, а також формування й розвиток мовної, комунікативної, соціо-культурної й міжкультурної компетенцій.

Програма охоплює 14 тем згрупованих за двома змістовими модулями. Так, перший модуль «Введення в медіапростір ЄС і медіаграмотність: всеохопність засобів масової інформації» акцентує увагу на вивченні сутності понять медіа, медіаграмотності й критичного мислення в демократичному суспільстві; історії розвитку українського й європейського медіапросторів; різноманітності ЗМІ та їхній ролі у формуванні мультикультурної картини світу, з урахуванням досвіду ЄС, зазначеного зокрема в таких документах, як: «Декларація про європейські цифрові права та принципи», «Путівник з прав людини для користувачів Інтернету Ради Європи» тощо.

Другий змістовий модуль «Медіа й різноманіття: український і європейський дискурс» передбачає опрацювання тем щодо навігації в

медіапросторі, мережевого етикету, інформаційної гігієни й безпеки, критичному сприйняттю аудіо-візуального контенту й наративів у кіно-й телеіндустрії. В умовах гібридної війни велика увага приділяється протидії пропаганді, ІПСО, технікам фактчекінгу тощо.

Спираючись на дискриптори «Рамки цифрових компетенцій для громадян» (Vuorikari et al., 2022), у програмі представлені критерії оцінювання знань, умінь та навичок за результатами проходження курсу. Варто зазначити, що важливими засадами, які визначають здобуття високого й достатнього рівнів вважаються здатності особи координувати дії для розвитку й поширення медіаграмотності серед населення.

Література

1. Council conclusions on media literacy in an ever-changing world (2020). [online]. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0609\(04\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XG0609(04)&from=EN)
2. Vuorikari, R., Kluzer, S. and Punie, Y. (2022). *DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes*, EUR 31006 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, [online]. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>
3. Білоцерковець, М., Фоменко, Т., Луцик, Ю. (2023). *Основні практики медіаграмотності ЄС для формування критичного мислення студентів у контексті навчання іноземної мови: навчальна програма*. Zenodo. [online]. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7633246>
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR). [online]. URL: https://web.archive.org/web/20130801023124/http://www.britishcouncil.org/uk/ukraine-education-reform-european-framework-re_vstup.pdf